

CONCEPTUL, IMPORTANȚA ȘI PROBLEMELE ACTUALE ALE DIAGNOSTICĂRII CRIMINALISTICE

Gheorghe GOLUBENCO, Svetlana DUȘA

Catedra Drept Procesual Penal și Criminalistică

Achieving cognitive activity in the criminal proceeding plays an important role in the forensic application of diagnostic methods. Structure, stages, means of achieving forensic diagnostic method used, especially in the forensic expert, who bears an objective character. Essential for diagnosis and study of criminology is the object of recognition model based on the characteristics of their forensic.

Conceptul diagnosticării criminalistice

În literatura de specialitate, conceptul de „*diagnosticare criminalistică*” există deja de peste treizeci de ani.

Pentru prima dată acest concept a fost introdus la începutul anilor 1970 de către cercetătorul rus V.A. Snetkov [1].

La baza denumirii a stat termenul „*diagnostică*”, răspândit în medicină, care literalmente desemnează „recunoaștere”, „deslușire”.

Termenul „*diagnostică*” este de origine greacă, ceea ce înseamnă *capacitatea de a recunoaște*, recunoașterea, la rândul ei, reprezentând studiul despre metodele de detectare a bolii și simptomele care caracterizează anumite boli (dacă e să luăm după principiile biologice).

DEX-ul definește „*diagnostica*” [2] ca o identificare a unei boli după simptome sau după rezultatele examenului de laborator; diagnostică.

În această ordine de idei, conform DEX-ului „*a diagnostică*” [3] înseamnă a recunoaște punând diagnosticul.

În sensul larg al cuvântului, termenul „*recunoaștere*” este utilizat în toate ramurile științei și tehnologiei, inclusiv în criminalistică, constituind parte a materiei, cum ar fi, de exemplu, permiterea determinării naturii fenomenelor, substanțelor, materialelor și obiectelor concrete.

Unii autori [4] nu neagă diagnostică criminalistică, dar pun accentul pe o poziție de subordonare: „Orice diagnosticare este de recunoaștere, dar nu fiecare recunoaștere este diagnosticată”.

Profesorul R.S. Belkin [5] susține că toate componentele ipotetice ale teoriei recunoașterii sunt teoriile criminalisticii luate în particular, cum ar fi, de exemplu, teoria diagnosticării criminalistice, și nu există nici un motiv pentru a înlocui activitățile de recunoaștere privind divulgarea și investigarea infracțiunilor.

Autoarea unei monografii din Federația Rusă [6] mai evidențiază și așa noțiune ca „*diagnosticarea situației*” care reprezintă constatarea tipului concret al unei situații aparte din totalitatea situațiilor existente.

În cele din urmă, datorită faptului că practica de expertiză a avut nevoie de evoluțiile științifice în rezolvarea diferitelor probleme, în știința criminalistică s-a evidențiat o nouă direcție – „*Diagnosticarea criminalistică*”.

Diagnosticarea criminalistică reprezintă o teorie a criminalisticii, de sine stătătoare, al cărei obiect de studiu este cunoașterea evoluției, a schimbărilor apărute în rezultatul comiterii unei infracțiuni, a cauzelor și condițiilor care au favorizat aceste modificări, pe baza studierii proprietăților și stării interacționării obiectelor în scopul stabilirii mecanismului, tabloului infracțional – în întregime sau pe fragmente [7].

Un alt autor definește diagnostică criminalistică ca fiind un proces de cercetare în scopul depistării proprietăților cantitative și calitative ale obiectelor în vederea stabilirii anumitor situații concrete ale infracțiunii [8].

Autorul N.P. Iablokov [9] formulează o definiție a diagnosticării criminalistice distinctă de cele expuse mai sus, ca fiind un sistem de sarcini și metode cu ajutorul cărora se va constata și descoperi proprietățile și stările obiectelor, fenomenelor, proceselor ce au legătură cu fapta infracțională în scopul descoperirii cât mai rapide și preîntâmpinării acesteia. Alți autori specifică și faptul că diagnostică criminalistică contribuie la stabilirea dinamicii și cauzelor apariției anumitor evenimente [10], a legăturii dintre anumite fenomene și consecințe ale activității infracționale [11].

În opinia autorilor autohtoni [12], prin diagnostică criminalistică se subînțelege depistarea, examinarea și aprecierea indicilor ce caracterizează infracțiunea în cauză, precum și persoanele implicate în ea.

Esența studierii diagnosticării criminalistice constă în a identifica în obiectul cercetat abateri de la unele

norme, pentru a stabili cauza schimbărilor apărute, gradul de legătură a acestei cauze cu mecanismul infracțiunii. Pentru aceasta, rezultatele investigării sunt comparate cu unele analoge.

Esențial pentru diagnostica criminalistică este și studierea modelelor de recunoaștere a obiectelor criminalistice pe baza caracteristicilor acestora, cum ar fi:

- ✓ sexul persoanei – după scrisul de mână;
- ✓ distanța împușcării – după urmele de utilizare a armelor de foc;
- ✓ înălțimea persoanei – după urmele de picioare;
- ✓ grupa de sânge – după urmele secreției sudoripare;
- ✓ tipul armei de foc – după urmele lăsate pe cartuș;
- ✓ tipul de îmbrăcăminte – după compoziția și proprietățile fibrelor din care este confecționată;
- ✓ etc.

Sarcinile diagnosticării criminalistice. În doctrina de specialitate se duc discuții legate de diagnosticarea criminalistică în ceea ce privește clasificarea sarcinilor acesteia. Atât în criminalistică, cât și în expertiza judiciară, există un număr de sarcini care pot fi exprimate prin următoarele categorii de raporturi [13]:

1. *Raportul genetic* – relația dintre cauză și efect;
2. *Raportul de comunicare funcțională* – comunicarea între procesele conexe;
3. *Raportul de comunicare în masă* – comunicarea între obiecte care aparțin unui anumit grup, gen;
4. *Raportul substanțial* – relația dintre proprietățile unui obiect și dintre acestea și proprietățile unui alt obiect;
5. *Raportul de transformare* – reprezintă o legătură între fenomene, care nu se percep în mod direct, ci din copiile acestor fenomene (de exemplu, este invizibilă o urmă de deget, dar copia de pe acesta?).

Sarcinile de diagnosticare sunt legate de apariția mecanismului de identificare a evenimentului, timpului, metodei. Ca exemplu putem aduce următoarele situații: stabilirea mecanismului de provocare a incendiului sau exploziei; stabilirea compoziției și tehnologiei de fabricare a produsului alimentar, după care putem afla cum tehnologia diferă de la un produs la altul fabricat în conformitate cu normele aprobate etc.

Sarcinile diagnosticării criminalistice sunt menite să se potrivească obiectului identificat și să determine apartenența acestuia unei clase, gen, specie. Exemplu în acest sens este examinarea expertizei balistice, atunci când este necesar de a constata la ce model se atribuie o armă de foc concretă. În acest sens nu trebuie confundate sarcinile de diagnosticare cu sarcinile de identificare la stabilirea apartenenței obiectului unui grup sau altul.

Însă, sarcinile diagnosticării criminalistice nu pot fi îndeplinite fără respectarea **principiilor speciale ale acestei instituții** [14], printre care amintim:

- 1) combinarea (interacțiunea) metodelor criminalistice;
- 2) deplinătatea conceptului de metodă ce facilitează utilizarea acesteia de către practicieni;
- 3) consolidarea surselor procedurale, a progresului și a rezultatelor punerii în aplicare a metodei;
- 4) variația sistemelor de punere în aplicare a metodei de diagnosticare criminalistică;
- 5) structura integrată și optimă a metodelor criminalistice;
- 6) compatibilitatea metodei de diagnosticare criminalistică cu expertiza judiciară;
- 7) aplicarea complexă a posibilităților metodei științifice, la general.

În literatura rusă de specialitate se conturează următoarea **clasificare a sarcinilor diagnosticării criminalistice** [15]:

I. În dependență de gradul de complexitate, putem evidenția:

1. *Sarcini simple de diagnosticare:*

- a) Diagnosticarea proprietăților și a stării obiectului nemijlocit:
 - ✓ studierea proprietăților obiectului, respectarea anumitor caracteristici (standarde stabilite);
 - ✓ determinarea stării reale a obiectului, a prezenței sau absenței oricărei abateri de la starea sa normală;
 - ✓ stabilirea stării inițiale a obiectului;
 - ✓ identificarea cauzelor și condițiilor de schimbare a proprietății obiectului.
- b) Diagnosticarea proprietăților și a stării obiectului după reflectările sale:
 - ✓ determinarea gradului de informare a urmei;
 - ✓ stabilirea proprietăților și a stării obiectului la momentul reflectării acestuia;
 - ✓ determinarea cauzelor schimbării proprietăților sau a stării obiectului după reflectare.

2. *Sarcini complexe (compuse) de diagnosticare* – studierea mecanismelor, evenimentelor, proceselor și acțiunilor după rezultate:
- a) Identificarea:
 - ✓ mecanismului evenimentului, procesului, acțiunii;
 - ✓ posibilității judecării mecanismului și a circumstanțelor după rezultatele sale (consecințele, reflectările), etapele individuale (fragmente) ale evenimentului.
 - b) Instituirea:
 - ✓ mecanismului de evenimente în dinamica acestora;
 - ✓ posibilității (imposibilității) comiterii anumitor acte în anumite condiții;
 - ✓ potrivirii (nepotrivirii) regulilor speciale.
 - c) Determinarea:
 - ✓ condițiilor (mediului);
 - ✓ timpului (perioadei) sau a succesiunii cronologice a acțiunilor (evenimentelor);
 - ✓ locul de acțiune (localizarea și limitele);
 - ✓ identificarea altor condiții.
 - d) Determinarea legăturilor cauzale dintre acțiuni și rezultatele acestora.

II. În dependență de orientare [16]:

1. *Sarcini directe de diagnosticare* – sunt rezolvate prin trecerea de la cauză la efect.

Acestea sunt, de obicei, *sarcini simple* de diagnosticare (cum ar fi, de exemplu: stabilirea compoziției sau structurii obiectului, stabilirea temperaturii la care are loc arderea internă etc.).

Sarcinile complexe de diagnosticare sunt rezolvate prin intermediul unor metode tehnice folosite în studiile de diagnosticare (un exemplu ar fi stabilirea mecanismului unui proces în anumite condiții create sau adaptate).

2. Cele mai dificile sarcini de expertiză criminalistică soluționate de diagnosticarea criminalistică sunt așa-numitele *sarcini indirecte de diagnosticare*; acestea sunt rezolvate, de exemplu, prin trecerea de la efect la cauză, cum ar fi reîntegrarea (reconstrucția) după fragmentele rămase. Metoda utilizată în acest caz este simularea (modelarea), fie intelectuală, fie fizică sau matematică.

Sarcinile diagnosticării criminalistice nu și-au găsit rezolvarea în totalitate, cu toate că aplicarea acesteia în practică este inevitabilă.

În concluzie, putem afirma că printre sarcinile principale ale diagnosticării, în general, se numără [17]:

- ✓ stabilirea proprietăților obiectelor, fenomenelor, proceselor;
- ✓ stabilirea stării obiectelor, fenomenelor, proceselor;
- ✓ posibilitatea folosirii unor acțiuni;
- ✓ posibilitatea folosirii unor mecanisme;
- ✓ stabilirea unei legături de cauzalitate.

Semnul diagnosticării criminalistice [18]. În acest caz ne aflăm în situația când putem judeca despre proprietățile lăsate pe obiect, despre modificarea acestor proprietăți în timp, condițiile în care au interacționat unele obiectele. În acest sens deosebim:

1. *Obiect de diagnosticat* – suport material purtător de urme (semne), care reflectă diferite proprietăți (cea ce s-a întâmplat în realitate);
2. *Obiect diagnosticator* – un șir de condiții (situații) ce reflectă urmele și stările obiectelor.

Totodată, **obiectul nemijlocit** al diagnosticării îl constituie procesul de schimbare a caracteristicilor și a stării obiectului investigat (procesului, fenomenului).

Rezultatul folosirii metodei diagnosticării criminalistice se folosește la stabilirea naturii, proprietăților și stării obiectelor (proceselor, fenomenelor).

Metodologia de studiu a diagnosticării criminalistice. Justificarea metodei de diagnosticare criminalistică [19], ca un element necesar și indispensabil de efectuare a expertizelor diagnostice, se caracterizează prin faptul că reprezintă un instrument foarte eficient pentru a depista, analiza, sistematiza și utiliza informații.

Metodologia de diagnosticare criminalistică este concepută pentru a oferi punerea în aplicare a cunoștințelor din domeniul științei despre natură. Caracteristicile și stările obiectelor supuse diagnosticării criminalistice reprezintă părți constitutive în domeniul activității criminalistice.

La baza dezvoltării metodei diagnosticării criminalistice stau cunoștințele general-științifice despre metoda de diagnostică, care este împrumutată din domeniul teoriei cunoașterii, logicii, medicinei, ingineriei, psihologiei și din alte științe.

Totodată, metodologia de studiu a diagnosticării criminalistice include următoarele **etape** [20] (stadii [21]):

1. Etapa de preparare (premergătoare):
 - a) Elucidarea problemei. Luarea de cunoștință cu situația;
 - b) Stabilirea unui studiu de fezabilitate (posibilitate).
2. Etapa cercetării de bază:
 - a) Etapa de analiză;
 - b) Studiul comparativ cu utilizarea analoagelor;
 - c) Sinteza datelor obținute.
3. Etapa finală [22]:
 - a) Studiu de evaluare;
 - b) Formularea concluziilor;
 - c) Înaintarea propunerilor.

După obținerea concluziilor diagnosticării criminalistice sunt posibile următoarele rezultate [23]:

1. *Categorice* (pozitive sau negative) – soluția concretă a problemei înaintate în fața expertului.
2. *Probabile* (pozitive sau negative) – soluția problemei aduse în fața expertului într-un mod probabilistic.
3. *Concluzia cu privire la imposibilitatea de a da un aviz* – poate apărea în acel caz când expertul este în imposibilitate, din motive obiective ce nu depind de el, fie de a îndeplini condițiile ce duc la cercetarea obiectului (de exemplu, din cauza imposibilității de a obține probele necesare), fie de a cerceta obiectul propriu-zis (de exemplu, din lipsă în laboratorul de expertiză a echipamentelor necesare).

Formele diagnosticării criminalistice. Profesorul rus G.A. Zorin [24] identifică o serie de forme de diagnosticare criminalistică, cum ar fi:

- ✓ Diagnosticarea și cercetarea activității infracționale;
- ✓ Diagnostica identificării autorului infracțiunii și a victimei;
- ✓ Diagnostica tactică a acțiunilor în cadrul măsurilor operative de investigații;
- ✓ Diagnostica percepției sociale.

Este evident că această listă nu este exhaustivă, deoarece ea poate fi suplinită cu ocazia altor cercetări științifice a instituției diagnosticării criminalistice.

Legitățile ce contribuie la aplicarea diagnosticării criminalistice. Este cunoscut faptul că cercetarea la fața locului încă de la începutul etapei de pregătire se află în dependență de acele legități care s-au reflectat (se reflectă sau se vor reflecta) din urmele materiale ale infracțiunii.

Aceste legități sunt datorate atât factorilor obiectivi, cât și celor subiectivi [25].

La cele **obiective** se atribuie, în mod special, condițiile meteorologice, caracteristicile temporale și spațiale, particularitățile urmelor materiale.

La cele **subiective** se atribuie experiența și cunoștințele ofițerului de urmărire penală, ale grupului operativ de lucru, expertului, specialistului. Nu putem ignora capacitatea a însuși autorului infracțiunii, gradul de pregătire pentru săvârșirea și ascunderea urmelor infracțiunii.

În așa mod, cunoștințele în domeniul diagnosticării criminalistice [26] în cazul anumitor infracțiuni concrete permit organizarea în mod adecvat a protejării locului săvârșirii infracțiunii, precum și organizarea lucrului în activitatea de urmărire penală pentru organul de urmărire penală și activitatea de cercetare pentru expert, specialist ș.a.

După caracteristicile funcționale, sunt răspândite patru **grupuri de legități** utilizate în studiul diagnosticării criminalistice [27]:

- 1) modelarea generală a situației și formarea versiunilor, în baza analizei caracteristicilor obiectelor (proceselor, fenomenelor);
- 2) modelarea și formularea ipotezelor de lucru printr-o analiză științifică, precum și selectarea versiunilor concrete;
- 3) selectarea celei mai probabile ipoteze, bazată pe analiza comparativă a versiunilor cu legitățile de comportament (acțiuni) cunoscute;
- 4) formularea concluziilor exacte, care să confirme datele ipotetice, în rezultatul testării.

Odată ce sunt stabilite legitățile, putem vorbi și despre unele **situații concrete în diagnosticarea criminalistică**. Pe baza capacităților de testare diagnostică, se ia în considerație importanța diagnosticării criminalistice în situații speciale: cercetarea la fața locului, audierea, experimentul, percheziția și ridicarea, declarațiile la fața locului, colectarea mostrelor pentru analiza comparativă ș.a.

O importanță deosebită au informațiile obținute în cursul anchetei preliminare sau în urma expertizei, pentru a căuta și a identifica alte urme materiale ale infracțiunii în limitele acestor acțiuni de investigație.

Este de menționat faptul că calitatea informațiilor diagnosticării criminalistice și utilizarea rezultatelor acesteia reprezintă una dintre cele mai importante tipuri de investigație (mai ales în cazul cercetării locului faptei), care s-a dezvoltat în mod semnificativ în urma asigurării organelor competente cu laboratoare criminalistice mobile. Aceste laboratoare permit a rezolva rapid probleme de diagnosticare criminalistică, ceea ce contribuie în mod eficient la cercetarea și identificarea făptuitorului după urmele „fierbinți”.

Să presupunem că pe autostrada din bd. Moscovei, mun. Chișinău, au fost găsite corpul neînsuflăit al unui bărbat și al unui copil. La locul faptei au fost depistate particule de vopsea, sticlă și urme de inhibare (de frânare bruscă) a automobilului. Automobilul a părăsit locul accidentului. Cu ajutorul echipamentului, de exemplu, avem posibilitatea de a identifica următoarele:

- 1) particulele de vopsea descoperite sunt caracteristice automobilelor;
- 2) particulele de sticlă și existența pe suprafața acestora a urmelor reliefate sunt caracteristice, de exemplu, automobilelor de model „BMW”;
- 3) dimensiunile urmelor de inhibare, de asemenea, corespund trăsăturilor automobilului de acest model.

Specificarea completă a acestor date de diagnosticare criminalistică, evaluarea corectă cu utilizarea înregistrării criminalistice și abilitatea de a utiliza declarațiile persoanelor implicate în cauză permit de a identifica, în cel mai scurt timp, automobilul suspect și apoi de a stabili identitatea făptuitorului.

Experiența în domeniul diagnosticării criminalistice ajută direct la planificarea și desfășurarea acțiunilor de investigație în cauză [28].

Examinăm această situație printr-un alt exemplu, cum ar fi, iarăși, un accident auto, în care s-a găsit un cadavru, iar automobilul după impact (tamponare) a dispărut de la locul comiterii faptei. Pentru a proteja în mod corespunzător locul săvârșirii infracțiunii, neapărat trebuie să cunoaștem și să prognozăm existența acelor urme, care în acest caz pot fi detectate, și, cel mai important – ce informații utile ne vor furniza acestea pentru a căuta mijlocul de transport, în cazul nostru – automobilul (eventual, pentru a stabili identitatea făptuitorului). Unele dintre cele mai importante surse de informare cu privire la identitatea făptuitorului sunt declarațiile martorilor. Aici neapărat trebuie să includem și declarațiile expertului (pentru clarificarea sau completarea actului de expertiză pe care a efectuat-o). În aceste cazuri, pentru clarificarea și completarea întregului spectru de factori trebuie să acordăm o atenție deosebită și datelor reale care să reflecte:

- condițiile și durata evenimentului;
- acțiunile întreprinse de către autorul infracțiunii;
- expunerea completă și sistematică a datelor personale ale infractorului: nu doar aspectul exterior al persoanei, adică semnalmentele exterioare ale acestuia, dar și caracteristicile profesionale, de comunicare, de interacțiune și contact cu diferite obiecte ale naturii, persoane, semnele specifice pe care le posedă.

Dacă subiecții participanți la cercetarea și paza locului faptei sunt competenți în domeniul diagnosticării criminalistice, atunci și rezultatele utilizării acestei metode vor deveni efective.

Importanța și legătura diagnosticării criminalistice în raport cu versiunile de cercetare devine clară atunci când versiunile se referă la informații legate de persoana care a comis infracțiunea, de exemplu, informații despre aspectul exterior al acesteia, cum ar fi: portretul-schiță, urmele de mâini, picioare, dinți etc. La baza versiunilor de investigații pot sta și date reale (elementele individuale ale versiunii): despre victime, martori, persoanele dispărute, despre modul de comitere a infracțiunii, care includ factori temporali, spațiali și de cauzalitate, desprinse în rezultatul diagnosticării criminalistice.

Deosebirea dintre instituțiile diagnosticării și identificării criminalistice. Fiind un tip special de proces cognitiv, diagnosticarea criminalistică diferă de alte instituții utilizate în practica criminalistică, cum ar fi, de exemplu, instituția identificării criminalistice.

Diagnostică („recunoașterea”) este tratată de unii autori ca o metodă universală, care se atribuie atât la identificarea, cât și la diagnosticarea criminalistică [29].

La diagnosticarea criminalistică, obiectul este stabilit pe calea comparării cunoștințelor acumulate în știință și plasarea în grupul corespunzător sau clasa corespunzătoare (de obiecte relevante).

La identificarea criminalistică, obiectul este stabilit prin compararea cu două (sau mai multe) obiecte specifice, fiecare dintre acestea fiind individuale.

Deosebirea dintre aceste instituții nu exclude utilizarea diagnosticării criminalistice la etapele inițiale de identificare criminalistică. De altfel, uneori diagnosticarea criminalistică este utilă pentru a selecta cea mai eficientă metodă de identificare, după semnele caracteristice ale unor obiecte, procese sau fenomene.

Astfel, **aplicarea instituției diagnosticării criminalistice în alte ramuri ale științei** este totuși posibilă. Nu ne vom referi la acele ramuri care sunt specifice acestui domeniu (penal). În acest sens, reținem că știința criminalistică constată aplicarea acesteia nu numai în materie penală, ci și în cadrul unor proceduri civile sau administrative [30]. Acest lucru este valabil și pentru diagnosticarea criminalistică, care utilizează pe scară largă în determinarea, de exemplu, a mecanismului provocării accidentelor rutiere, apariției și dezvoltării incendiilor, studiul instrumentelor informatice și al sistemelor acestora.

De subliniat că utilizarea expertizei criminalistice în domeniul procedurii civile și administrative nu înseamnă că aceasta ar trebui să se includă și în obiectul de studiu al criminalisticii.

Se pare că dezvoltarea aplicării detaliate a teoriei diagnosticării criminalistice în domeniul procedurii civile și administrative va constitui pe viitor obiectul unor numeroase studii.

Dar, nu putem să ne limităm doar la aceste două ramuri când vorbim despre intervenția instituției diagnosticării criminalistice, în acest sens ea fiind aplicată în toate ramurile științei în general: fie celor specifice dreptului, fie celor nespecifice dreptului.

Importanța diagnosticării criminalistice. La realizarea activității cognitive în procesul penal un rol important îl are punerea în aplicare a metodei de diagnosticare criminalistică. Structura, etapele, mijloacele de realizare a metodei de diagnosticare criminalistică se folosesc, în special, în cadrul expertizelor criminalistice, care poartă un caracter obiectiv.

Diagnosticarea criminalistică este deosebit de eficientă anume la efectuarea măsurilor operative de investigații, deoarece aceasta acordă colaboratorilor operativi și altor persoane informații pentru a construi diferite versiuni de căutare operativă a făptuitorilor după săvârșirea infracțiunilor de către aceștia.

În acest sens, informații valoroase pentru descoperirea infracțiunilor și căutarea persoanelor care le-au săvârșit le furnizează testele de diagnosticare criminalistică, de exemplu: a firelor de păr, fibrelor din țesătură și a altor obiecte microscopice – particule de vopsea, sticlă, reziduuri de plante.

În așa mod, implementarea unor studii de diagnosticare criminalistică în practica organelor specializate în domeniu (a organelor de stat: colaboratorii organelor afacerilor interne, ofițerii de urmărire penală, procurorii etc.; precum și a organelor nestatale: experți, detectivi particulari, specialiști) reprezintă o problemă de o actualitate sporită.

Diagnosticarea criminalistică răspunde la următoarele întrebări (care, de fapt, reprezintă obiectivele și importanța respectivei instituții):

- ✓ Este oare executat manuscrisul (într-o cauză concretă) de către persoana ale cărei probe de înscrisuri de mână sunt anexate?
- ✓ De care mână (dreapta sau stânga) și de care degete sunt lăsate amprente de pe pelicula adezivă?
- ✓ La acțiunea cărei substanțe s-a format pata pe sacou?
- ✓ Care este distanța împușcăturii și perioada acesteia?
- ✓ etc.

Șirul de întrebări poate continua la infinit, iar diagnosticarea criminalistică va găsi, cu siguranță, o soluție pentru toate, dat fiind faptul că se află în permanentă evoluție și dezvoltare.

Referințe:

1. Prin articolul său, care a pus fundamentul diagnosticării criminalistice: Снетков В.А. Проблемы криминалистической диагностики // Труды ВНИИ МВД СССР (Москва). - 1972. - №23. - С.47-52.
2. Coteanu I., Seche L., Seche M., Dicționarul Explicativ al Limbii Române. Ediția a II-a. - București: Univers Enciclopedic, 1998, p.299.
3. Ibidem.
4. Волчечкая Т.С. Криминалистическая ситуалогия: Монография. - Москва: Юнит, 1997, 189 с.37.
5. Белкин Р.С. Криминалистическая энциклопедия. - Москва: Мегатрон, 2000, с.123.
6. Волчечкая Т.С. Op. cit., p.48.
7. Колдин В.Я. Криминалистика. - Москва: Юристъ, 2001, с.52.
8. Шурухов Н.Г. Криминалистика. - Москва: Юристъ, 2005, с.42.
9. Яблоков Н.П. Криминалистика: Учебник. - Москва: ЛексЭст, 2003, с.82.
10. Россинская Е.Р. Криминалистика. Вопросы и Ответы. - Москва: Юнит, 1999, с.64.
11. Астапкин Д.И., Астапкина С.М. Криминалистика. - Москва: Инфра-М, 2002, с.11.
12. Gheorghiuță M. Criminalistica. - Chișinău: Museum, 1995, p.68.
13. Филиппова А.Г. Криминалистика: Учебное пособие в схемах. - Москва: Новый юрист, 1998, с.59.

14. Самищенко С.С. Современная дактилоскопия: основы и тенденции развития. - Москва: Московский психолого-социальный институт, 2004, с.365.
15. Корухов Ю.Г. Понятие и сущность криминалистической диагностики. - Москва: Юнитъ, 1984, с.165.
16. Россинская Е.Р. *Op. cit.* p.73.
17. www.law.edu.ru
18. Астапкин Д.И., Астапкина С.М. *Op. cit.*, p.11.
19. www.non-lethal-weapons.com
20. Филиппова А.Г. Криминалистика: Учебник, 3-е издание. - Москва: СПАРК, 2004, с.25.
21. Ищенко Е.П., Топоров А.А. Криминалистика. - Москва: ИНФРА-М, 2003, с.51.
22. Филиппова А.Г., Криминалистика, 2-е издание. - Москва: Спарк, 2000, с.23.
23. www.gaev.narod.ru%2Fkonsultation%2Fdiagnostika-kons.doc
24. Зорин Г.А. Теоретические основы криминалистики. - Минск: Амалфея, 2000, с.363-364.
25. Dubrovin S. Însemnătatea diagnosticii criminaliste la îmfăptuirea unor acțiuni de anchetă și a lucrului de investigații ale anchetatorului // Закон и право. - 2003. - Том.2. - №36. - С.36-39.
26. Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Корхун Ю.Г., Россинская Е.Р. Криминалистика: Учебник для вузов. 2-е издание. - Москва: НОРМА, 2006, с.113-114.
27. Баев О.Я. Основы криминалистики: Курс лекций. - Москва: Экзамен, 2001, с.95-102.
28. Дубровин С.В. Криминалистическая диагностика. - Москва: Новый юрист, 1989, с.136.
29. Баев О.Я. *Op. cit.*, p.93.
30. www.kollegia.net

Prezentat la 26.10.2009